

Računovodstveno praćenje zaliha goriva na primjeru PPK Valpovo d.o.o., Valpovo

Franjić, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics and Business in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:256939>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera

Ekonomski fakultet u Osijeku

Sveučilišni prijediplomski studij Ekonomija i poslovna ekonomija

Martina Franjić

**RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE ZALIHA GORIVA NA
PRIMJERU PPK VALPOVO D.O.O., VALPOVO**

Završni rad

Osijek, 2024.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Sveučilišni prijediplomski studij Ekonomija i poslovna ekonomija

Martina Franjić

**RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE ZALIHA GORIVA NA
PRIMJERU PPK VALPOVO D.O.O., VALPOVO**

Završni rad

Kolegij: Računovodstvo

JMBAG: 0010238856

e-mail: martina.vileta@efos.hr

Mentor: Izv. Prof. dr.sc. Blaženka Hadrović Zekić

Osijek, 2024.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics and Business in Osijek

University Undergraduate Study Programme Economics and Business

Martina Franjić

**Accounting of Fuel on the Example of PPK Valpovo d.o.o.,
Valpovo**

Final paper

Osijek, 2024.

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
PRAVU PRIJENOSA INTELKTUALNOG VLASNIŠTVA,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ZAVRŠNI rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na vlastitim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasna trajnom pohranjivanju i objavljivanju mog rada u Institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, Repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom Repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, NN 119/2022).
4. Izjavljujem da sam autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan s dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Martina Franjić

JMBAG: 0010238856

OIB: 72160003188

e-mail za kontakt: martinavileta55@gmail.com

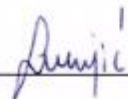
Naziv studija: Ekonomija i poslovna ekonomija

Naslov rada: Računovodstveno praćenje zaliha goriva na primjeru PPK Valpovo d.o.o. Valpovo

Mentor/mentorica rada: Izv. Prof. dr.sc. Blaženka Hadrović Zekić

U Osijeku, 2024. godine

Potpis _____

Računovodstveno praćenje zaliha goriva na primjeru PPK Valpovo d.o.o., Valpovo

SAŽETAK

Ovaj rad obuhvaća analizu računovodstvenog praćenja zaliha goriva u PPK Valpovo d.o.o. Valpovo. Gorivo ima velik utjecaj na proizvodnju i cijenu gotovih proizvoda, stoga je provedeno istraživanje računovodstvenih politika praćenja zaliha goriva na primjeru poznatog poduzeća koje posluje duži niz godina.

Radom je opisana teorija kratkotrajne imovine, te pojam i vrste zaliha. Gorivo je nužan materijal u poljoprivrednoj proizvodnji, u gotovo svim poslovnim procesima, stoga rad analizira računovodstvene politike praćenja zaliha goriva u poljoprivrednom poduzeću.

Područje istraživanja rada obuhvaća, procese od nabave goriva, skladištenja goriva, te utjecaj računovodstvenih politika praćenja zaliha na proizvodnju i konačnu cijenu gotovog proizvoda. Usporedbom računovodstvenih politika dolazi se do izbora optimalne računovodstvene politike praćenja goriva u PPK Valpovo d.o.o. Valpovo s obzirom na promjene cijena.

Cilj rada je prikazati važnost računovodstvenog praćenja zaliha goriva i njegov utjecaj na cijenu proizvodnje te uspješnost poslovanja na primjeru poduzeća PPK Valpovo d.o.o. Valpovo.

Ključne riječi: zalihe goriva, skladištenje, nabava, računovodstveno praćenje PPK Valpovo d.o.o. Valpovo

Accounting of Inventory on Example of Fuel in PPK Valpovo d.o.o., Valpovo

ABSTRACT

This paper includes an analysis of the accounting monitoring of fuel stocks in PPK Valpovo d.o.o. Valpovo. Fuel has a great influence on the production and price of finished products, therefore a study of accounting policies for monitoring fuel stocks was conducted on the example of a well-known company that has been operating for several years.

The paper describes the theory of short-term assets, as well as the concept and types of inventory. Fuel is a necessary material in agricultural production, in almost all business processes, therefore the paper analyzes accounting policies for monitoring fuel stocks in an agricultural enterprise.

The research area of the work includes the processes of fuel procurement, fuel storage, and the impact of inventory tracking accounting policies on production and the final price of the finished product. By comparing accounting policies, it is possible to choose the optimal accounting policy for fuel monitoring in PPK Valpovo d.o.o. Valpovo regarding price changes.

The aim of the paper is to show the importance of accounting monitoring of fuel stocks and its influence on the price of production and business performance on the example of the company PPK Valpovo d.o.o. Valpovo..

Keywords: fuel stocks, storage, procurement, accounting monitoring PPK Valpovo d.o.o. Valpovo

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	2
ABSTRACT	3
SADRŽAJ	4
1. UVOD	1
2. POJAM I VRSTE KRATKOTRAJNE IMOVINE	2
2.1. Pojmovno određenje zaliha.....	3
2.2. Vrste zaliha.....	5
3. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE ZALIHA GORIVA NA PRIMJERU PPK VALPOVO D.O.O.	7
3.1. Računovodstvo nabave zaliha goriva.....	7
3.2. Skladištenje zaliha goriva	8
3.3. Metode obračuna utroška zaliha	11
3.3.1. <i>FIFO</i> metoda.....	11
3.3.2. Metoda <i>PPC</i>	12
3.3.3. Standardna cijena	12
4. UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA PRAĆENJA ZALIHA GORIVA NA USPJEŠNOST POSLOVANJA NA PRIMJERU PPK VALPOVO D.O.O., VALPOVO	13
5. ZAKLJUČAK	20
LITERATURA.....	21
POPIS TABLICA.....	22
POPIS SLIKA	22

1. UVOD

Za izradu završnog rada odabrana je tema koja se odnosi na računovodstveno praćenje zaliha goriva koja je potkrijepljena primjerom na temelju poslovanja poduzeća PPK Valpovo d.o.o.

PPK Valpovo d.o.o. bavi se mješovitom poljoprivrednom proizvodnjom, uključujući ratarstvo, stočarstvo i ekološkom proizvodnjom. Zalihe su zasigurno jedno od najvažnijih resursa za nesmetano obavljanje poslovnih procesa. U njihovom proizvodnom procesu koristi se velika količina zaliha goriva. Radom je opisan proces nabave, skladištenja i evidentiranja zaliha goriva kroz tri metode obračuna zaliha.

U prvom poglavlju definira se pojam i vrste kratkotrajne imovine, te pojmovno određenje i vrste zaliha koje se primjenjuju u poslovanju. Nadalje, definirano je računovodstvo nabave zaliha goriva, skladištenje zaliha goriva, te tri metode obračuna utroška zaliha. U radu se analizira utjecaj računovodstvenih politika praćenja zaliha goriva na uspješnost poslovanja kroz primjer te zaključak o odabiru računovodstvene politike poduzeća PPK Valpovo d.o.o. Valpovo.

Za poslovanje je važno donijeti dobru odluku o odabiru računovodstvene politike praćenja zaliha. Jednom donesena odluka primjenjuje se duži vremenski period, te utječe na računovodstveno prikazivanje financijske pozicije poduzeća na kraju obračunskog razdoblja.

Izvori podataka rada su stručna literatura, interni podaci iz odjela računovodstva poduzeća PPK Valpovo d.o.o., podaci s interneta te propisi.

2. POJAMI I VRSTE KRATKOTRAJNE IMOVINE

Imovina poduzeća jedan je od osnovnih preduvjeta koji su potrebni za pokretanje poslovanja i njegovo održavanje. Pod pojmom „imovina“ se smatraju svi resursi i/ili prava kojima poduzeće raspolaže ili su njime kontrolirani. Imovina koja se koristi za poslovanje može biti stečena iz vlastitih ili iz tuđih izvora. Ona je cjelokupno prikazana u bilanci svakog poduzeća. Prema kriterijima koje navode Skendrović i Javorović (2016:23), stavke koje se smatraju imovinom moraju zadovoljiti tri osnovna uvjeta:

- ✓ u vlasništvu je, ili je kontrolirano poslovnim subjektom,
- ✓ ima vrijednost poslovnog subjekta,
- ✓ nabavljena je mjerljivim troškom.

Kratkotrajna imovina, još se naziva i tekuća, obrtna, slobodna ili cirkulirajuća, dio je imovine za koju se očekuje da će biti utrošena tijekom poslovnog procesa ili prodana u vremenskom razdoblju do jedne godine. Postoje dva kriterija po kojima razlikujemo imovinu, a to su vremenski kriterij i funkcionalni kriterij. Vremenski kriterij nam pokazuje da kratkotrajna imovina ima veću likvidnost, odnosno, može se brže i lakše pretvoriti u novac. Što se tiče funkcionalnog kriterija, od velikog je značaja hoće li se neka imovina koristiti u više proizvodnih ciklusa ili će biti utrošena u jednom proizvodnom ciklusu. Proizvodnim ciklusom se smatra razdoblje od nabave sirovina ili materijala, ulaska istih u proizvodnju te ono završava naplatom od kupca kojem su prodani. Kod nekih specifičnih djelatnosti, u klasifikaciji imovine nemoguće je voditi se vremenskim kriterijem iz razloga što ponekad proizvodni ciklus može trajati i duže od godine dana. Ukoliko je to slučaj, sirovine i materijal će se evidentirati kao kratkotrajna imovina jer će biti utrošeni u jednom proizvodnom ciklusu, neovisno o tome što će ciklus trajati duže.

Prema obuhvatu, kratkotrajnu imovinu možemo podijeliti u četiri kategorije. (Meigs and Meigs, 1999. str. 406).

To su:

1. zalihe (sirovina i materijala, rezervnih dijelova, gotovih proizvoda, nedovršene proizvodnje, trgovačke robe),
2. novac (u banci, u blagajni),
3. potraživanja (od kupaca, zaposlenih, države i ostala),

4. financijska imovina (dani kratkoročni zajmovi, kupljeni vrijednosni papiri, dani depoziti, ostala kratkoročna ulaganja).

Postoje nekoliko uvjeta kako bi se neka imovina evidentirala kao kratkotrajna (Hrvatski standard financijskih izvještavanja 1, točka 1.12.), a to su:

- ✓ očekuje se realizacija ili se drži za prodaju/potrošnju u redovnom tijeku poslovanja,
- ✓ drži se primarno za trgovanje,
- ✓ očekuje se realizacija unutar dvanaest mjeseci od datuma bilance,
- ✓ novac je ili novčani ekvivalent, jedino ako mu je ograničena mogućnost razmjene ili upotrebe za podmirivanje obveza za razdoblje od najmanje dvanaest mjeseci od datuma bilance.

2.1. Pojmovno određenje zaliha

Zalihe su pohranjena imovina koji se koristi u poslovanju, a pripadaju kratkotrajnoj materijalnoj imovini. One predstavljaju količinu resursa koja je potrebna svakom poduzeću kako bi se nesmetano odvijali svi procesi proizvodnje i prodaje. One također služe i kao osiguranje od svih rizika i neizvjesnosti. Ukoliko bi se neizvjesnost mogla ukloniti iz poslovanja, zalihe ne bi bile potrebne u poduzeću.

Prema Ciuhureanu i Baltes (2012. str 75.) u zalihe se ubraja sljedeće:

- ✓ roba koju poslovni subjekti kupuju je namijenjena prodaji,
- ✓ sirovine koje su uključene u neki proizvodni proces mogu se nalaziti u gotovom proizvodu u cijelosti ili djelomično,
- ✓ potrošni materijal koji je uključen u proizvodni proces, a nije sadržan u finalnom proizvodu (gorivo, rezervni dijelovi, ambalaža, sjeme, hrana za stoku, ...),
- ✓ materijal koji je u inventaru (zaštitna oprema, uređaji za mjerenje i kontrolu, žigovi, ...),
- ✓ poluproizvodi koji predstavljaju proizvod, a čiji je proizvodni proces završio (sljedeća njihova namjena je premještanje u sljedeći dio proizvodnog procesa ili prodaja drugom poslovnom subjektu),
- ✓ gotovi proizvodi (oni koji predstavljaju dobra potpuno završenog proizvodnog procesa, a sljedeća namjena im je skladištenje ili slanje kupcima),
- ✓ otpadni materijali i proizvodi,
- ✓ ptice, te sve rođene i mlade životinje koje su uzgojene i korištene za razmnožavanje,

- ✓ ambalaža,
- ✓ tekuća proizvodnja, proizvodnja koja nije još prošla kroz sve faze proizvodnje, te svi proizvodi koji nisu prošli kontrolu i nepotpuni proizvodi,
- ✓ roba koja je na čuvanju, ili je za preradu, te strojevi koji se koriste kao demonstrativni materijali, a rok im je kraći od godinu dana.

Zalihe su zapravo novac koji je u obliku robe, zato je važno postaviti pitanje potrebe prave količine zaliha koju poduzeće treba držati u skladištu. S gledišta prodaje i proizvodnje, uvijek je potrebna veća količina zaliha kako bi poduzeća u svakom trenutku bili sigurna da neće doći do zastoja u proizvodnji. Suprotno tome, s gledišta financija i skladišta, potrebno je držati minimalne zalihe. Financije ne žele ulagati sredstva u velike količine zaliha kako ne bi ugrozili likvidnost, dok su skladišta uglavnom punih kapaciteta.

Čimbenici koji utječu na količinu zaliha koje poduzeće treba imati (Cikač, 2020.):

- ✓ veličina i broj skladišta – kada je riječ o nekom većem broju skladišta koja su na udaljenijim mjestima, veća je potreba za zalihama,
- ✓ način i opseg proizvodnje – potreban je kontinuiran tijek informacija o potrebama materijala za proizvodnju kako ne bi nastali dodatni troškovi hitnih isporuka,
- ✓ karakteristike sirovina i materijala,
- ✓ učestalost naručivanja i zahtjevi dobavljača – treba li naručiti češće u manjim količinama ili rjeđe u većim količinama, te uvjetuju li dobavljači s minimalnim narudžbama i sl.,
- ✓ troškovi držanja zaliha – podrazumijevaju nabavnu cijenu, troškove naručivanja, troškove prijevoza i skladištenja zaliha.

Model planiranja i kontrole zaliha prema (Šamanović, 2009. str 92) prikazuje podjelu zaliha u dvije skupine. To su tradicionalni model i suvremeni model upravljanja zalihama. Glavna razlika među ovim modelima je u tome što suvremeni modeli upravljanja zalihama omogućuju širok pogled koji se odnosi na cjelokupno vođenje poduzeća, te upravljanje svim poslovnim procesima. Tradicionalni modeli baziraju se samo na jedan određeni aspekt upravljanja zalihama.

Slika 1: Model za planiranje i kontrolu zaliha

	Cilj	
	Najniži trošak i optimalna količina zaliha	
Ulaz	Model planiranja i kontrole zaliha	Izlaz
Troškovi predviđanja i planiranja zaliha		Plan i kontrola nabavljanja i proizvodnje
Troškovi nabavljanja sirovina i materijala		Plan i kontrola uskladištenja sirovina i materijala
Troškovi zaliha po jedinici količine		Plan i kontrola uskladištenja gotovih proizvoda
Troškovi servisa isporuke		Plan i kontrola zaliha

Izvor: izrada studenta prema Šamanović J., 2009. str. 92

Postoje tri razloga (motiva) držanja zaliha. Prvi od njih je transakcijski motiv – broj transakcija smanjuje se većom količinom narudžbi, a samim time smanjuje se i trošak naručivanja. Drugi motiv je sigurnosni motiv – zbog neizvjesnosti ponude on osigurava određenu količinu zaliha. Posljednji motiv je špekulativni – on označava očekivanu dobit u budućnosti koja će nastati rastom cijena uskladištene robe zbog povećane potražnje za tom robom.

2.2. Vrste zaliha

Prema (Žager, K., Žager, L., 1999. i Bakran et. al. 2016: 43, str. 57) komponente zaliha su slijedeće:

Zalihama sirovina i materijala smatraju se imovina koja je u materijalnom obliku, a koristi se u proizvodnom procesu ili za prodaju u okviru redovitog poslovanja. Sirovine i materijal nisu gotovi proizvodi, već moraju biti obrađeni ili utrošeni tijekom proizvodnje kako bi to postale. Pri davanju u proces poslovanja, ukupna im se vrijednost prenosi na proizvod, uslugu ili na troškove razdoblja.

Sitni inventar uključuje elemente male pojedinačne vrijednosti, a koji se ne utroše jednokratno u poslovnom procesu, isporuci roba i usluga, iznajmljivanju ili u administrativnim svrhe. Vijek upotrebe je do godine dana.

Rezervni dijelovi predstavljaju gotove elemente koji se ugrađuju u strojeve. Trošak dijelova koji se koriste za održavanje konstantnih sredstava u proizvodnji će se rasporediti na troškove budućih razdoblja. Ukoliko se nabavljaju velike količine rezervnih dijelova za koje se unaprijed zna za koje strojeve su namijenjeni, oni se evidentiraju kao dugotrajna materijalna imovina.

Gotovi proizvodi su završena sredstva, spremna za prodaju ili ugradnju u neki novi proizvod. Vrijednosni sadržaj gotovih proizvoda je sačinjen od svih troškova dodijeljenih u proizvodnoj fazi. Oni čine imovinu poduzeća do njihove potrošnje, podaje, uništenja ili

darovanja. Najčešća lokacija gotovih proizvoda je u skladištima, čekaju na distribuciju kupcima. Njihove zalihe omogućuju brz odgovor na potražnju tržišta, ali mogu i povećati troškove skladištenja. Moguće ih je izbjeći samo u slučaju kada se proizvodi za nekog dobro poznatog kupca.

Trgovačka roba je kratkotrajna imovina u materijalnom obliku, odnosno smatra se zalihama za prodaju u redovnom poslovanju poduzeća. Očekuje se njihova prodaja kroz nekoliko tjedana ili mjeseci s ciljem ostvarivanja potraživanja od kupaca, a nakon toga i novčanim primitcima.

U računovodstvu trgovačkih društava, trgovačka roba je iskazana po maloprodajnim ili veleprodajnim cijenama. Maloprodajna cijena je ona cijena po kojoj se proizvod prodaje krajnjim potrošačima. Uključuje troškove nabave, distribucije, marketinga i maržu. Krajnji potrošači plaćaju ovu cijenu u maloprodajnim trgovinama, supermarketima, on-line trgovinama i sl. Veleprodajna cijena je cijena po kojoj se proizvod prodaje trgovcima na veliko, distributerima ili drugim poslovnim subjektima koji dalje prodaju proizvod. U pravilu je niža od maloprodajne cijene jer se kupuju veće količine. Razlika između ove dvije cijene je najčešće u marži koju maloprodavači dodaju kako bi ostvarili profit.

Dani predujmovi su unaprijed plaćeni iznosi dobavljačima. U njihovom okviru evidentiraju se i ostali ovisni troškovi zaliha ako su plaćeni predujmom.

Dugotrajna imovina namijenjena prodaji je imovina koju je poduzeće odlučilo staviti na prodaju. U evidenciju se stavlja kao kratkotrajna imovina, te je za istu potrebno osigurati određenu materijalnu evidenciju. Mjeri se prema nižoj vrijednosti između knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje. Ukoliko se očekuje prodaja nakon proteka vremenskog perioda od jedne godine, troškovi prodaje se mjere po sadašnjoj vrijednosti.

Biološka imovina obuhvaća biljke i životinje čija promjena pojavnog oblika traje kraće od jedne godine. Postoji niz poljoprivrednih organizacijskih oblika kojima se poslovni subjekti bave, a neki od njih su Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obrt, trgovačko društvo, zadruge i ostalo.

3. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE ZALIHA GORIVA NA PRIMJERU PPK VALPOVO D.O.O.

PPK Valpovo d.o.o. poljoprivredno je poduzeće koje obrađuje površinu od 4837 hektara. Izuzetno je zanimljivo proučiti proces od nabave, evidentiranja i utroška zaliha goriva u tom poduzeću iz razloga što se velika količina goriva koristi u jednoj poslovnoj godini. Tijekom jedne godine strojevi koji obrađuju zemlju prolaze nekoliko puta po svim obradivim površinama. Obavlja se priprema tla, razbacivanje gnojiva, sjetva, kultivacija, prskanje, žetva i sl. Ukoliko ne bi postojalo kvalitetno praćenje i evidentiranje svih zaliha, uključujući i goriva, cjelokupna proizvodnja bi zastala. Najveći dio prihoda ovog poduzeća donosi upravo ratarstvo. Zastoji zbog nedostatka zaliha bi predstavljali veliki trošak za njegovo poslovanje. U daljnjem tekstu nalaze se primjeri knjiženja nabave zaliha goriva u spomenutom poduzeću, te utrošak istih kroz nekoliko metoda obračuna zaliha.

3.1. Računovodstvo nabave zaliha goriva

Proces nabave zaliha goriva obuhvaća razne poslovne aktivnosti koji su vezane uz dovođenje goriva na skladište. Trošak nabave zaliha jedan je od ključnih elemenata za poslovanje. On uključuje sve izdatke koji su povezani s nabavom zaliha goriva koje su potrebne za nesmetano poslovanje.

Struktura troškova nabave sastoji se od kupovne cijene po obračunu dobavljača + ovisni troškovi nabave + carina i trošarine. Neki od ovisnih troškova nabave mogu biti utovari, istovari, prijevoz, osiguranje u prijevozu i sl. Kupovna cijena može varirati, a to je ovisno o količini narudžbe, ugovorenim uvjetima i popustima.

Kada gorivo stigne na skladište, računovodstvo evidentira zalihe goriva u glavnoj knjizi koji sadrži sva poslovna konta i njihove aktivnosti tijekom nekog obračunskog razdoblja.

Nabava sirovina i materijala se može evidentirati po stvarnom trošku ili po planiranom trošku. (Gulin i sur., 2018:95). Najčešće korištena praksa je evidencija po stvarnom trošku, a podrazumijeva da se nabava i uskladištenje unose po stvarnom trošku nabave koji su nastali tijekom procesa nabave. Stvarni trošak nabave je naznačen u računu dobavljača. Porezi su isključeni iz troškova nabave zaliha iz razloga što postoji mogućnost povrata poreza od poreznih vlasti. Evidencija po planiranom trošku nabave nešto je rjeđi primjer, a odnosi se na to da poduzeće mora odraditi procjenu troškova nabave i odrediti planiranu cijenu za svaku godinu.

3.2. Skladištenje zaliha goriva

Ukupna vrijednost zaliha sirovina i materijala nalazi se u glavnoj knjizi, na sintetičkom računu „Sirovine i materijal na skladištu“. Analitičkim (materijalnim) knjigovodstvom prati se pojedinačno količinsko i vrijednosno stanje i kretanje svake vrste, te se za njih otvara poseban račun za svaku od njih. Isprave koje se koriste za kontinuirano praćenje zaliha su (Habek i dr., 2004:185):

Skladišna primka je knjigovodstvena isprava ispostavljena od skladištara za vrijeme zaprimanja sirovina i materijala u skladište. Ona se mora količinski podudarati s ispostavljenom otpremnicom od dobavljača i preuzetom količinom prilikom istovara. U PPK Valpovo d.o.o. Valpovo kod zaprimanja goriva u skladište skladištari važu kamione prije i poslije istovara kako bi kontrolirali istovarenu količinu temeljem obujma goriva koji se preračunava količinom u centimetrima. Zalihe goriva uvijek variraju jer je gorivo mijenja svoju gustoću obzirom na temperature zraka.

Slika 2: Primjer skladišne primke

PPK VALPOVO d.o.o.

INA industrija nafte d.d.
OIB: 27759560625
Vukovarska cesta 306
31000 Osijek
Hrvatska

Primka 2023-111-000449

Mjesto i datum dokumenta:		Na skladište:		
Valpovo, 25.10.2023.		111 111 Skadište sirovina PC Brodanci		
Na temelju otpremnice:	Broj narudžbe:	Opis:	Organizacijska jedinica:	
8612501215	2023-11-000085		111 RATARSTVO	

BR.	NAZIV	ŠIFRA	JM	KOLIČINA
1.	Eurodizel BS plavi	18630	lit	30.000,000

Izdao: _____ *Odgovorna osoba:* _____ *Zaprimio:* _____

Ivan Brikić _____ Darko Petkov _____

Izvor: PPK Valpovo d.o.o.

Izdatnica je knjigovodstvena isprava ispostavljena od skladištara prilikom izdavanja sirovina i materijala koji su utrošeni u procesu proizvodnje. Skladištari koji su zaposleni u PPK Valpovo d.o.o. svakodnevno knjiže izdatnice koje terete dimenzije ili inventurne brojeve strojeva koji tenkiraju gorivo. Njima se kontrolira i potrošnja svakog pogonskog stroja na kraju obračunskog razdoblja.

Slika 3: Primjer izdatnice

PPK VALPOVO d.o.o.

Izdatnica 2023-111-000395

Mjesto i datum dokumenta: Valpovo, 30.10.2023.	Sa skladišta: 111 111 Skadište sirovina PC Brodanci
Organizacijska jedinica: 1 PPK VALPOVO d.o.o.-11 PC RATARSTVO-11111 PRUEVOZNI PARK PC BRODANCI	Na temelju:

BR.	NAZIV	ŠIFRA	JM	KOLIČINA
1.	Eurodizel BS plavi Dimenzije: 6R195 1 0404070 - Traktor John Deere 6R 195	18630	lit	185,000
2.	AD Blue Dimenzije: 6R195 1 0404070 - Traktor John Deere 6R 195	1172361	lit	10,000
3.	Motorno ulje 16w30 Dimenzije: 6R195 1 0404070 - Traktor John Deere 6R 195	1172487	lit	30,000
4.	Eurodizel BS plavi Dimenzije: Lexion 2 0404064 - Kombajn CLAAS LEXION 8700TT	18630	lit	503,000
5.	AD Blue Dimenzije: Lexion 2 0404064 - Kombajn CLAAS LEXION 8700TT	1172361	lit	40,000
6.	Eurodizel BS plavi Dimenzije: 7230 2 0403426 - TRAKTOR JOHN DEERE 7230 R	18630	lit	122,000
7.	Eurodizel BS plavi Dimenzije: 7530 4 0403320 - TRAKTOR JOHN DEERE 7530 PREMIUM	18630	lit	175,000
8.	Eurodizel BS plavi Dimenzije: Lexion 1 0403961 - Kombajn Claas Typ Lexion 770 TT	18630	lit	879,000

Izdao:

Odgovorna osoba:

Preuzeo:

Darko Patkovic

Ivan Brkic

Izvor: PPK Valpovo d.o.o.

Meduskladišnica je knjigovodstvena isprava koja se ispostavlja kada se izdaju zalihe iz jednog skladišta u drugo, a ono je unutar istog poduzeća. U PPK Valpovo d.o.o. Valpovo postoji skladište sirovina ratarstva, skladište sirovina stočarstva i pokretno skladište goriva između kojih se svakodnevno izdaju zalihe goriva.

Povratnica je dokument koji služi za povrat viška materijala koji je korišten u proizvodnji nazad na skladište materijala. U PPK Valpovo d.o.o. Valpovo povratnica goriva se izrađuje u slučaju kada je na skladište stočarstva prebačena veća količina zaliha goriva nego što je bila potrebna.

Inventurna lista se izrađuje prilikom provođenja skladišne inventure. Inventura je usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem koje se nalazi u skladištu. Ona služi kao podloga za knjiženje manjkova ili viškova na kraju razdoblja. PPK Valpovo d.o.o. Valpovo provodi inventuru 31.12. tekuće godine, a po potrebi i izvanredne inventure tijekom redovnog poslovanja.

3.3. Metode obračuna utroška zaliha

Utrošak zaliha evidentira se primjenom jedne od metoda obračuna, a to su FIFO metoda, metoda prosječno ponderiranih cijena i standardna cijena. U narednim poglavljima obrađena je teorija svake od ovih metoda, a nadalje i neki od primjera obračuna troškova zaliha goriva u poduzeću PPK Valpovo d.o.o.

3.3.1. FIFO metoda

FIFO (prvi ulaz – prvi izlaz) metoda jedna je od metoda vrednovanja zaliha koja se koristi za praćenje troškova zaliha. Prema ovoj metodi, zalihe koje su prve nabavljene, prve se i koriste ili prodaju. To znači da se troškovi najstarijih zaliha prvo prenose na trošku prodaje, a najnovije zalihe se vrednuju kao imovina. Kako objašnjava Belak (2002.), rezultati primjene FIFO metode na kraju obračunskog razdoblja ovise o kretanju troškova nabave zaliha. Kada troškovi nabave rastu, FIFO metoda može prikazati višu cijenu troškova prodaje i nižu vrijednost zaliha, dok u uvjetima pada cijena može doći do suprotnih učinaka. Ova metoda najčešće se primjenjuje uz pretpostavku umjerene inflacije, no stvarni učinci mogu varirati zbog fizičkog tijeka zaliha. Deflacija ili smanjenje troškova nabave mogu rezultirati suprotnim efektima od onih koji su očekivani.

Cilj FIFO metode je prikazati fizički tijek zaliha prema njihovom prirodnom redoslijedu, ne uzimajući u obzir usklađenost fizičkog utroška s obračunom troškova. Važno je kada su zalihe nabavljene, ali nije bitno jesu li one utrošene ili novije zalihe. Sve zalihe na kraju bit će uključene u troškove ili rashode.

Neke od prednosti ove metode su jednostavnost, stvaran prikaz troškova i smanjen rizik od zastarijevanja zaliha. Nedostatci su ti da za vrijeme inflacije ova metoda može rezultirati višim troškovima koji su prikazani što dovodi do smanjenja prikazanog profita, te u uvjetima

značajnih promjena cijena ova metoda može dovesti do nerealne procjene troškova proizvodnje ili prodaje.

3.3.2. Metoda PPC

Metoda prosječno ponderirane cijene (Metoda PPC) koristi se za vrednovanje zaliha na temelju prosječnog troška svih zaliha nakon svake nabave. Prema ovoj metodi, prosječni trošak se izračunava dijeljenjem ukupnog troška nabavljene zalihe s ukupnom količinom nabavljene zalihe. Ovaj prosjek koristi se za procjenu vrijednosti preostalih i prodanih zaliha. Izračun prosječne cijene može se vršiti periodički ili po svakom primanju dodatne pošiljke, ovisno o poslovnim uvjetima poduzeća.. Prednosti ove metode su jednostavnost, praktičnost i stabilnost troškova zaliha. Nedostatci su složeno ažuriranje ukoliko se poduzeće susreće s puno transakcija, zaokruživanje decimalnih brojeva i sl.

3.3.3. Standardna cijena

Standardna cijena kao računovodstvena politika praćenja zaliha predstavlja praksu vrednovanja zaliha po unaprijed određenoj cijeni koja se smatra očekivanom cijenom za tu vrstu zaliha. Ovakva evidencija zahtjeva primjenjivanje dodatnog, korektivnog konta odstupanja od planirane (standardne) cijene. Na taj način se osiguravaju podaci stvarnog troška nabave. Konta utrošenih sirovina i materijala i konto odstupanje od planiranih (standardnih) cijena utrošenih sirovina i materijala uvijek se promatraju zajedno.

Ova metoda se dosta često koristi u praksi kako bi se pojednostavilo praćenje, evidencija i vrednovanje zaliha. Cijena koja se koristi kao standardna cijena može biti bazirana na povijesnim podacima, tržišnim trendovima, troškovima proizvodnje ili nekim drugim čimbenicima koji su ključni u poslovanju. Neke od prednosti standardne cijene su jednostavnost, postojanje ažurnosti i veća mogućnost kontrole.

4. UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA PRAĆENJA ZALIHA GORIVA NA USPJEŠNOST POSLOVANJA NA PRIMJERU PPK VALPOVO D.O.O., VALPOVO

Veliku važnost u nesmetanom poslovanju poduzeća PPK Valpovo d.o.o. Valpovo ima kontinuirano praćenje stanja zaliha goriva u njihovom skladištu kako bi se na vrijeme nadopunila zaliha goriva koja im je potrebna. Za svoje poslovanje PPK Valpovo d.o.o. Valpovo koristi gorivo plavi dizel. U nastavku teksta nalaze se primjeri nabave goriva, uskladištenja i vrednovanja utroška zaliha goriva kroz tri metode obračuna troškova. U svim primjerima upotrijebljena je cijena koja se odnosi na plavi dizel.

Primjer 1. Nabava i skladištenje goriva metodom stvarnog troška nabave na primjeru PPK Valpovo d.o.o.

0. Početno stanje zaliha goriva je 13.134,00 €.
1. 27.02.2023. Kupljeno je 32.000,00 L goriva i za to je primljena faktura u iznosu od 23.040,00 € + PDV.
2. Za prijevoz i iskrcaj goriva primljena je faktura u iznosu od 500,00 € + PDV.
3. Napravljen je obračun nabave goriva.
4. Gorivo je stavljeno na skladište.

Slika 6: Nabava i skladištenje goriva metodom stvarnog troška nabave na primjeru PPK Valpovo d.o.o.

kupovna cijena goriva		pretporez		dobavljači	
1) 23.040,00	23.040,00 (3)	1) 5.760,00			28.800,00 (1)
		2) 125,00			625,00 (2)
troškovi transporta		obračun nabave		zalihe goriva	
2) 500,00	500,00 (3)	3) 23.540,00	23.540,00 (4)	PS) 13.134,00	
				4) 23.540,00	

Izvor: Izrada studenta prema podacima PPK Valpovo d.o.o.

U ovom primjeru prikazano je knjiženje početnog stanja koji se knjiži na konto zaliha goriva na dugovnoj strani. Prikazana je i kupovina goriva koja je potkrijepljena računovodstvenom ispravom – fakturom od dobavljača. U tom slučaju na konto dobavljača knjiži se vrijednost nabavljene količine goriva + PDV na potražnu stranu, a konta pretporez i kupovna cijena dobavljača na dugovnu stranu. Zatim su prikazani neki ovisni troškovi kao što su prijevoz i iskrcaj, te obračun nabave i stavljanje goriva na skladište. Sve ove promjene su knjižene na T – kontima.

Primjer 2. Vrednovanje utroška zaliha goriva FIFO metodom na primjeru PPK Valpovo d.o.o.

01.01.2023. početno stanje zaliha je 18242 L po cijeni od 0,86 €/L.

31.01.2023. utrošeno je 4527 L goriva.

27.02.2023. nabavljeno je 32000 L goriva po cijeni od 0,72 €/L.

28.02.2023. utrošeno je 9505 L goriva.

27.03.2023. nabavljeno je 30000 L goriva po cijeni od 0,68 €/L.

31.03.2023. utrošeno je 38135 L goriva.

a) Analitička evidencija

Slika 7: Kalkulacija nabave i utroška zaliha goriva FIFO metodom

Opis	Količina		Stanje	Cijena	Vrijednost		Saldo
	Ulaz	Izlaz			Duguje	Potražuje	
01.01.2023. PS	18242		18242	0,86	15.688,12		15.688,12
31.01.2023. Izdatnica		4527	13715	0,86		3.893,22	11.794,90
27.02.2023. Primka	32000		45715	0,72	23.040,00		34.834,90
28.02.2023. Izdatnica		9505	36210	0,86		8.174,30	26.660,60
27.03.2023. Primka	30000		66210	0,68	20.400,00		47.060,60
31.03.2023. Izdatnica a)		4210	62000	0,86		3.620,60	43.440,00
31.03.2023. Izdatnica b)		32000	30000	0,72		23.040,00	20.400,00
31.03.2023. Izdatnica c)		1925	28075	0,68		1.309,00	19.091,00
Ukupno	80242	52167	28075		59.128,12	40.037,12	19.091,00

Izvor: Izrada studenta prema podacima PPK Valpovo d.o.o.

Analitičkom evidencijom na ovom primjeru može se vidjeti kako je utrošak od 31.03.2023. podijeljen na tri dijela a), b) i c). Kod FIFO metode, kako je i ranije navedeno, zalihe koje su prve nabavljene prve se i koriste. Pa tako je najveća dostupna količina po cijeni od 0,86 €/L bila

samo 4210 L, a bilo je potrebno 38135 L. Nadalje, po cijeni od 0,72 €/L bilo je dostatno 32000 L, što i dalje nije bilo dovoljno. Ostalo je još 1925 L goriva koja su se knjižila po trećoj nabavnoj cijeni od 0,68 €/L. Saldo na kraju ovog obračunskog razdoblja iznosio je 19.091,00 €.

b) Knjiženje nabave i utroška zaliha goriva

Slika 8: Utrošak goriva FIFO metodom

kupovna cijena goriva		pretporez		dobavljači	
2) 23.040,00	43.440,00 (5)	2) 5.760,00			28.800,00 (2)
4) 20.400,00		4) 5.100,00			25.500,00 (4)
obračun nabave		zalihe goriva		utrošene zalihe goriva	
5) 43.440,00	43.440,00 (6)	PS) 15.688,12	3.893,22 (1)	1) 3.893,22	
		6) 43.440,00	8.174,30 (3)	3) 8.174,30	
			27.969,60 (7)	7) 27.969,60	

Opisi knjiženja:

- PS zaliha goriva 15.688,12
- 1. Utrošak 4527 L goriva,
- 2. Nabava 32000 L goriva,
- 3. Utrošak 9505 L goriva,
- 4. Nabava 30000 L goriva,
- 5. Obračun nabave goriva,
- 6. Skladištenje goriva,
- 7. Utrošak 38135 L goriva.

Izvor: Izrada autora prema podacima PPK Valpovo d.o.o.

Primjer 3. Vrednovanje utroška zaliha goriva metodom PPC na primjeru PPK Valpovo d.o.o.

Promjene stanja zaliha goriva jednake su kao u prethodnom primjeru.

a) Analitička evidencija

Slika 9: Kalkulacija nabave i utroška zaliha goriva metodom PPC

Opis	Količina		Stanje	Cijena	Vrijednost		Saldo
	Ulaz	Izlaz			Duguje	Potražuje	
01.01.2023. PS	18242		18242	0,86	15.688,12		15.688,12
31.01.2023. Izdatnica		4527	13715	0,86		3.893,22	11.794,90
27.02.2023. Primka	32000		45715	0,72	23.040,00		34.834,90
28.02.2023. Izdatnica		9505	36210	0,76		7.223,80	27.611,10
27.03.2023. Primka	30000		66210	0,68	20.400,00		48.011,10
31.03.2023. Izdatnica		38135	28075	0,73		27.838,55	20.172,55
Ukupno	80242	52167	28075		59.128,12	38.955,57	20.172,55

Izvor: Izrada autora prema podacima PPK Valpovo d.o.o.

Analitičkom evidencijom na ovom primjeru može se primijetiti kako je ovdje, za razliku od prethodnog primjera, posljednja izdatnica knjižena od jednom. Bitna razlika je ta što se kod metode PPC cijena utroška računa tako što se vrijednosni saldo prethodne primke podijeli s količinskim stanjem iste primke. Završni saldo nakon ovog obračunskog razdoblja iznosio je 20.172,55 €.

b) Knjiženje nabave i utroška zaliha goriva

Slika 10: Utrošak goriva metodom PPC

kupovna cijena goriva		pretporez		dobavljači	
2) 23.040,00	43.440,00 (5)	2) 5.760,00			28.800,00 (2)
4) 20.400,00		4) 5.100,00			25.500,00 (4)
obračun nabave		zalihe goriva		utrošene zalihe goriva	
5) 43.440,00	43.440,00 (6)	PS) 15.688,12	3.893,22 (1)	1) 3.893,22	
		6) 43.440,00	7.225,80 (3)	3) 7.225,80	
			27.838,55 (7)	7) 27.838,55	

Opisi knjiženja:

1. Utrošak 4527 L goriva,
2. Nabava 32000 L goriva,
3. Utrošak 9505 L goriva,
4. Nabava 30000 L goriva,
5. Obračun nabave goriva,
6. Skladištenje goriva,
7. Utrošak 38135 L goriva.

Izvor: Izrada autora prema podacima PPK Valpovo d.o.o.

Ovim primjerom prikazani su utrošci i nabavke zaliha goriva, te obračun nabave goriva i skladištenje goriva kroz T-konta. Kod utroška goriva, konto zaliha goriva potražuje, a konto utrošene zalihe goriva duguju. U slučaju nabave, konto kupovna cijena goriva duguje, konto pretporez također duguje, a dobavljači potražuju za iznos zbroja prethodna dva konta.

Primjer 4. Vrednovanje utroška zaliha goriva prema standardnim troškovima na primjeru PPK Valpovo d.o.o.

U ovom primjeru također su primijenjene jednake promjene stanja zaliha goriva, a kao standardna cijena utroška goriva koristila se cijena od 0,80 €/L. U ovom primjeru koristi se i konto 318 odstupanje od cijene kao korektivni konto. On se gleda zajedno sa kontom 310 zalihe goriva.

Slika 11: Nabava i utrošak goriva metodom standardne cijene

310 zalihe goriva		318 odstupanje od cijene	
1) 14.593,60	3.621,60 (2)	1) 1.094,52	271,62 (2)
3) 25.600,00	7.604,00 (4)	4) 361,18	2.560,00 (3)
5) 24.000,00	30.508,00 (6)	6) 2.865,99	3.600,00 (5)

4 trošak goriva		obračun	
2) 3.893,22			15688,12 (1)
4) 7.242,82			23.040,00 (3)
6) 27.642,01			20.400,00 (5)

2.	310d	310p	4. i 6.	310d	310p
	318d	318p		318p	318d
Stanje računa 310 nakon knjiženja 3 =		36.572,00			
Stanje računa 318 nakon knjiženja 3 =		1.737,10			
razduženje u 4 knjiženju (9505*0,8)		7604	318p		
Stanje računa 310 nakon knjiženja 5 =		52.968,00			
Stanje računa 318 nakon knjiženja 5 =		4.975,92			
razduženje u 6 knjiženju (38135*0,8)		30508	318p		
Račun 310-318	22.460,00-2.109,94	=	20.350,06		ZS zaliha goriva
Trošak goriva 4	38.778,06				

Opisi knjiženja:

1. 01.01.2023. početno stanje zaliha je 18242 L po cijeni od 0,86 €/L.
2. 31.01.2023. utrošeno je 4527 L goriva po standardnoj cijeni od 0,80 €
3. 27.02.2023. nabavljeno je 32000 L goriva po cijeni od 0,72 €/L.
4. 28.02.2023. utrošeno je 9505 L goriva po standardnoj cijeni od 0,80 €
5. 27.03.2023. nabavljeno je 30000 L goriva po cijeni od 0,68 €/L.
6. 31.03.2023. utrošeno je 38135 L goriva po standardnoj cijeni od 0,80 €.

Izvor: Izrada autora prema podacima PPK Valpovo d.o.o.

Različite računovodstvene politike dovele su do različitih krajnjih rezultata obračuna troškova zaliha na primjeru potrošnje goriva u PPK Valpovo d.o.o. Valpovo za 2023. godinu. U tablici ispod, moguće je vidjeti usporedbu završnih stanja zaliha goriva i iznos troškova knjiženih kroz FIFO metodu, metodu PPC i metodu standardnog troška.

Tablica 1: Usporedba metoda obračuna troškova

Metoda vrednovanja troškova	Završno stanje zaliha goriva	Iznos troškova
FIFO	19.091,00	40.037,12
PPC	20.172,55	38.955,57
STANDARDNA CIJENA	20.350,06	38.778,06

Izvor: Izrada autora

Usporedbom dobivenih rezultata došlo se do zaključka kako najmanje završno stanje zaliha ima FIFO metoda (19.091,00) dok nešto veće ima metoda PPC (20.172,55 €), a najveće završno stanje zaliha goriva ima metoda standardne cijene (20.350,06 €). Najniži troškovi mjereni su metodom standardnog troška (38.778,06 €), nešto veće troškove prikazuje metoda PPC (38.955,57 €), a najveći troškovi izmjereni su FIFO metodom (40.037,12 €).

PPK Valpovo d.o.o. u svojoj praksi, obračuna troškova, koristi metodu PPC. Iz dobivenih rezultata može se vidjeti kako je razlika u iznosu troškova između standardne cijene i prosječno ponderirane cijene na kraju obračunskog razdoblja iznosila 177,51 €.

5. ZAKLJUČAK

Ovim radom istražena je složenost upravljanja zalihama goriva u poljoprivrednom poduzeću PPK Valpovo d.o.o. Ciljevi poput stabilnosti, profitabilnosti i likvidnosti ključni su za uspjeh svakog poduzeća, a planiranje zaliha igra ključnu ulogu u njihovom postizanju. Nedostatak adekvatnog praćenja zaliha goriva može povećati rizik od zastoja u proizvodnji. Kroz praćenje i kontrolu zaliha, poduzeće može imati točne podatke koji omogućuju donošenje odluka i proaktivno upravljanje poslovanjem.

Poljoprivredna poduzeća koriste velik broj zaliha u svojim poslovnim procesima. Ukoliko ne bi postojala adekvatno praćenje evidencija, i kontrola postojali bi problemi u poslovanju. Kratkotrajna imovina čini većinu aktive svih poljoprivrednih poduzeća.

Radom se došlo do zaključka kako se preporuča da PPK Valpovo d.o.o. u svom poslovanju počne koristiti metodu standardnog troška jer je iznos troška na kraju ovog obračunskog razdoblja bio najmanji. Ova metoda prikazuje dosta niži iznos troškova u odnosu na FIFO metodu, čak 1.259,06 €. S druge strane, puno manja razlika u troškovima se prikazala između PPC metode i metode standardne cijene, 177,51 €. PPK Valpovo d.o.o. treba dobro proučiti i istražiti svoje potrebe te prema tome odabrati između metode PPC i standardnog troška.

Svako poduzeće mora dobro istražiti svoje potrebe, tržišne uvjete i računovodstvene standarde prije nego donesu konačnu odluku o metodi vrednovanja zaliha. Zalihe moraju biti što niže, a pri tom dovoljne kako bi se podmirile potrebe. Prevelike količine stvaraju visoke troškove koji ne mogu biti opravdani. Svakom poduzeću je u cilju optimalna količina zaliha, suprotno tome može doći do posljedica koje štete za njihovo cjelokupno poslovanje.

LITERATURA

Belak, V. et al. (2018.) Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja. Zagreb: RRiF- plus d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge.

Belak, V. et al. (2002.) Upravljanje zalihama i skladišno poslovanje. Zagreb: RRiF plus d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge.

Cikać, Nataša (2020.) Upravljanje zalihama – što su zalihe i koja je prava veličina zaliha? Dostupno na: <https://www.inventure.com.hr/upravljanje-zalihama-sto-su-zalihe-velicina-zaliha/> , pristupljeno 01.08.2024.

Ciuhureanu, A., Baltas, N. (2012). Study On The Accounting Of Stocks Of Raw Materials, Materials And Products. Characteristics In The Wood Industry. , " Studies in Business and Economics, Lucian Blaga University of Sibiu, Faculty of Economic Sciences, vol. 7(2), str. 71-93.

Gulin, D. et al. (2018.) Računovodstvo II: Evidentiranje poslovnih procesa. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

Guzić, Š. (2023.) Računovodstvo zaliha materijala i robe za daljnju prodaju. Računovodstvo, revizija i financije br. 7/2023, str. 45.-49.

Habek, M., Jarža-Turković, L., Jurić, Đ., Parlov, Đ., Safret, M., Trcović, E. (2004). Temelji računovodstva i analitička knjigovodstva. Zagreb: RRiF plus.

Horvat, D., (2015): Unapređenje upravljanja zalihama u maloprodaji, Završni rad, Varaždin, Sveučilišni centar Varaždin.

Meigs, R. F. i Meigs, W.B. (1999): Računovodstvo - temelj poslovnog odlučivanja, Mate d.o.o., Zagreb.

Piršić, A. (2023.) Računovodstveno praćenje zaliha sirovina i materijala u poljoprivrednim poduzećima. Završni rad. Zagreb: Ekonomski fakultet.

PPK Valpovo d.o.o. Valpovo, dostupno na: <https://ppkvalpovo.hr/> , pristupljeno 01.06.2024.

Skendrović, Lj., Javorović, M. (2016). Osnove računovodstva. Zagreb: Visoko učilište EFFECTUS – visoka škola za financije i pravo

Šafran M. (2021.) Osnove upravljanja zalihama, Zagreb: Fakultet prometnih znanosti.

Dostupno na:

<https://digitalna.nsk.hr/?pr=iiif.v.a&id=609391&vwopt=%7B%22pages%22%3A%5B12%5D%2C%22pan%22%3A%7B%22x%22%3A0.611%2C%22y%22%3A0.685%7D%2C%22view%22%3A%22image%22%2C%22zoom%22%3A0.232%7D>, pristupljeno 01.08.2024.

Šamanović J. (2009.) , Prodaja Distribucija Logistika, Teorija i praksa; Ekonomski fakultet

Žager, K. et al. (2016.) Računovodstvo I: Računovodstvo za neračunovođe. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

POPIS TABLICA

Tablica 1: Usporedba metoda obračuna troškova.....	19

POPIS SLIKA

Slika 1: Model za planiranje i kontrolu zaliha.....	5
Slika 2: Primjer skladišne primke.....	8
Slika 3: Primjer izdatnice	9
Slika 4: Primjer međuskladišnice	10
Slika 5: Primjer otpremnice.....	10
Slika 6: Nabava i skladištenje goriva metodom stvarnog troška nabave na primjeru PPK Valpovo d.o.o.....	13
Slika 7: Kalkulacija nabave i utroška zaliha goriva FIFO metodom.....	14
Slika 8: Utrošak goriva FIFO metodom	15
Slika 9: Kalkulacija nabave i utroška zaliha goriva metodom PPC	16
Slika 10: Utrošak goriva metodom PPC.....	16
Slika 12: Nabava i utrošak goriva metodom standardne cijene.....	18